

ЗАКОН

О РОБНИМ БЕРЗАМА

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овим законом уређују се појам робне берзе, послови, услови за рад и организација робне берзе, унутрашња контрола трговања, заштитни фондови, инвестициона друштва на робној берзи и робни фондови, повреде интегритета на робно-берзанском тржишту, као и надзор над применом овог закона.

Значење појединих израза

Члан 2.

Поједини изрази у смислу овог закона имају следеће значење:

- 1) трансакција је појединачни закључени берзански посао на робној берзи;
- 2) клиринг и салдирање су послови обрачуна међусобних дуговања и потраживања, по основу трансакција, њихово извршење, који се обављају у својству универзалне стране у трансакцији (*central counterparty*);
- 3) клириншко тело је правно лице које обавља послове клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора, у складу са овим законом;
- 4) стандардизовани тржишни материјал је предмет трговања на робној берзи, који испуњава прописане параметре стандардизовања у погледу начина трговања, предмета, квалитета, количине, рока испоруке, начина плаћања односно свих битних елемената уговора, осим цене;
- 5) роба је стандардизовани тржишни материјал са роком извршења уговорне обавезе до пет радних дана од датума трансакције;
- 6) термински уговори су стандардизовани, дематеријализовани, изведени финансијски инструмент који се односе на робу са могућношћу физичке испоруке, са роком извршења уговорне обавезе дужим од пет радних дана од датума трансакције;
- 7) листинг је списак стандардизованих тржишних материјала којима се тргује на робној берзи;
- 8) инвестиционе услуге и активности су пријем и пренос налога који се односе на продају и куповину стандардизованог тржишног материјала, извршење налога за рачун клијента, трговање за сопствени рачун, управљање портфолиом и инвестиционо саветовање;
- 9) додатне инвестиционе услуге су чување и администрирање стандардизованог тржишног материјала за рачун клијената, укључујући чување инструмената и са тим повезане услуге, као што је администрирање новчаним средствима и колатералом, истраживање и финансијска анализа у области

инвестирања или други облици општих препорука у вези са трансакцијама стандардизованим тржишним материјалом, и др.;

10) чланови управе су директор, извршни директор односно члан одбора директора, надзорног или извршног одбора.

Циљ закона

Члан 3.

Циљ овог закона је уређење и организација правичног, транспарентног и ефикасног тржишта стандардизованог тржишног материјала и заштите интегритета тржишта.

Сходна примена

Члан 4.

На питања која нису посебно уређена овим законом, сходно се примењују прописи којима се уређује тржиште капитала.

II. ПОЈАМ, ПОСЛОВИ, ПРАВИЛА И ОРГАНИЗАЦИЈА РОБНЕ БЕРЗЕ

Правни облик и акционари робне берзе

Члан 5.

Робна берза је организатор тржишта стандардизованих тржишних материјала, и то тржишта робе, односно тржишта терминских уговора.

Тржиште терминских уговора може бити организовано само на робној берзи која има организовано тржиште робе.

Робна берза је правно лице са седиштем у Републици Србији које се оснива као акционарско друштво у складу са законом којим се уређују привредна друштва, које поседује дозволу за рад Комисије за хартије од вредности (у даљем тексту: Комисија) и испуњава друге услове прописане овим законом.

Акционар робне берзе може бити свако правно и физичко лице.

Лице, односно лица која су блиско повезана у смислу закона којим се уређује тржиште капитала, изузимајући Републику Србију, не могу да стекну више од 33% учешћа у капиталу, односно акција с правом гласа, у једној робној берзи.

Упис у регистар привредних субјеката и пословно име

Члан 6.

Робна берза је дужна да, у року од 30 дана од дана пријема решења Комисије о давању дозволе за рад и решења о давању претходне сагласности за избор, односно именовање чланова управе поднесе пријаву за упис у Регистар привредних субјеката, у складу са законом којим се уређује регистрација привредних субјеката.

Извод из уписа у Регистар привредних субјеката робна берза доставља Комисији, у року од седам дана од дана пријема решења о упису.

Робна берза у свом пословном имену садржи ознаку „робна берза”.

Забрањена је употреба ознаке „робна берза“ у пословном имену лица које нема то својство у складу са овим законом.

Минимални новчани улог

Члан 7.

Минимални новчани део основног капитала робне берзе износи:

- 1) 30.000.000 динара за робну берзу која организује тржиште робе;
- 2) 85.000.000 динара за робну берзу која организује тржишта робе и терминских уговора.

Новчани улог из става 1. овог члана мора у целини да буде уплаћен на привремени наменски рачун код банке, на дан када је поднет Комисији захтев за издавање дозволе за рад.

Робна берза је дужна је да у свом пословању обезбеди да новчани део основног капитала друштва увек буде у висини која није мања од износа минималног новчаног улога из става 1. овог члана.

Акти које доноси робна берза

Члан 8.

Робна берза доноси оснивачки акт, статут, правила робне берзе, тарифник, као и друге опште акте у складу са законом.

Правилима робне берзе из става 1. овог члана нарочито се уређују питања која се односе на чланство на берзи, листинг, трговање, клиринг и салдирање, заштитни фонд, контролу и мере у случају повреда правила, информисање и чување пословне тајне, и друга правила у вези са берзанским пословањем.

Тарифником робне берзе се утврђује провизија коју робна берза наплаћује по основу трансакција закључених на робној берзи, накнада за чланство у робној берзи, као и остале накнаде, по основу едукације, продаје лиценци и тржишних информација.

Робна берза је дужна да о доношењу, односно измени тарифника обавести кориснике својих услуга најкасније седам дана пре почетка његове примене.

На правила робне берзе и тарифник, као и на измене ових аката Комисија даје претходну сагласност.

Послови робне берзе

Члан 9.

Послови робне берзе су:

- 1) организовање тржишта стандардизованих тржишних материјала (тржиште робе, односно тржиште терминских уговора);
- 2) стандардизовање и формирање стандардизованих тржишних материјала;
- 3) израда и вођење листинга;
- 4) повезивање или олакшавање повезивања различитих интереса трећих лица за куповином и продајом стандардизованих тржишних материјала,

а у складу са обавезујућим правилима тржишта и на начин који доводи до закључења уговора у вези са стандардизованим тржишним материјалима укљученим у трговање;

5) клиринг и салдирање трансакција у оквиру посебног организационог дела, на тржишту робе;

6) чување и објављивање информација о тражњи, понуди и тржишним ценама стандардизованих тржишних материјала, као и других информација од значаја за трговање стандардизованим тржишним материјалима, пре и после извршене трансакције, а у складу са одредбама овог закона и актима Комисије;

7) одређивање у складу са актима из члана 8. став 1. овог закона:

(1) услова за чланство;

(2) услова за укључење стандардизованих тржишних материјала на листинг, искључење из трговања и привремену обуставу трговања стандардизованим тржишним материјалима;

(3) услова трговања стандардизованим тржишним материјалима;

8) спровођење у складу са актима из члана 8. став 1. овог закона:

(1) контроле над трговањем стандардизованим тржишним материјалима и учесницима у трговању, у циљу спречавања и откривања повреда интегритета тржишта;

(2) процедура за покретање поступка против учесника који се понашају супротно актима робне берзе;

(3) процедура и решавање спорова између учесника у трговању стандардизованим тржишним материјалима.

Поред послова из става 1. овог члана робна берза може да обавља и следеће послове:

1) промоција и развој робно-берзанског тржишта у Републици Србији;

2) продаја и лиценцирање тржишних података;

3) едукација учесника на робно-берзанском тржишту;

4) обављање других послова, у оквиру делатности робне берзе, у складу са законом.

Забрањени послови робне берзе

Члан 10.

Није дозвољено да робна берза тргује стандардизованим тржишним материјалима.

Робна берза, запослени и чланови управе робне берзе, не могу давати савете о избору инвестиционог друштва и о избору тржишног материјала.

Предмет трговања на робној берзи не могу бити девизе, ефективни страни новац ни племенити метали.

Чланство на робној берзи

Члан 11.

Чланови робне берзе могу бити инвестициона друштва која испуњавају услове предвиђене овим законом и правилима о чланству робне берзе и која имају дозволу Комисије.

Чланство се стиче закључењем уговора о чланству са робном берзом.

Чланови робне берзе могу бити акционари робне берзе.

Трговање на робној берзи, поред чланова робне берзе, могу да обављају и Република Србија и Народна банка Србије у складу са законом.

Сукоб интереса

Члан 12.

Запослени на робној берзи не могу бити директори, чланови надзорног одбора, нити запослени у инвестиционим друштвима, робним фондовима или у другим привредним субјектима који су учесници у трговању на тржишту робе и на тржишту терминских уговора.

Кадровска оспособљеност

Члан 13.

Робна берза мора да има најмање три запослена са дозволом из члана 41. став 1. тачка 1) овог закона.

Робна берза мора бити кадровски оспособљена за несметано функционисање клиринга и салдирања на тржишту робе.

Техничка опремљеност

Члан 14.

Робна берза је дужна да обезбеди ниво техничке опремљености који омогућава несметано функционисање трговања на тржишту робе, односно тржишту терминских уговора у складу са минималним техничким условима за рад робне берзе.

Минималне техничке услове из става 1. овог члана ближе уређује Комисија.

Органи робне берзе

Члан 15.

Органи робне берзе одређују се оснивачким актом и статутом, у складу са законом који се уређује правни положај привредних друштава.

Члан управе робне берзе, не може бити:

- 1) лице које подлеже примени правних последица осуде;
- 2) лице које је функционер или државни службеник и намештеник, осим у случају када Република Србија има власничко учешће у робној берзи;

3) лице које је члан управе, запослени, или лице са квалификованим учешћем у другој робној берзи која има дозволу за рад у складу са овим законом;

4) лице које је члан управе или запослен у инвестиционом друштву, односно друштву за управљање робним фондом, осим ако има власничко учешће у робној берзи;

5) лице које је у смислу закона којим се уређује тржиште капитала блиско повезано са лицима из тач. 2) до 4) овог става.

Комисија издаје претходну сагласност на избор, односно именовање члана управе, а у складу са условима прописаним овим и законом који уређује тржиште капитала.

III. ТРЖИШТЕ РОБЕ

Параметри стандардизовања робе

Члан 16.

Параметре стандардизовања робе (нпр. квалитет робе, паритет испоруке, количина и сл.) ради укључења на листинг, одређује робна берза својим правилима.

Робна берза примењује признате стандарде квалитета робе.

Трговци и клијенти на тржишту робе

Члан 17.

Трговина робом на робној берзи се одвија преко инвестиционих друштава, која су чланови робне берзе.

Клијенти инвестиционих друштава на тржишту робе су домаћа и страна правна и физичка лица.

Клиринг и салдирање на тржишту робе

Члан 18.

Клиринг и салдирање на тржишту робе се обавља у посебном организационом делу робне берзе, који се организује и послује у складу са овим законом.

Робна берза у оквиру клиринга и салдирања на тржишту робе обавља следеће послове:

- 1) клиринг и салдирање на основу трансакција на тржишту робе;
- 2) управља заштитним фондом на тржишту робе, у складу са овим законом;
- 3) друге послове у вези са тржиштем робе.

Правилима робне берзе ближе се уређују услови клиринга и салдирања на тржишту робе.

Чланови клиринга и салдирања на тржишту робе

Члан 19.

Чланови клиринга и салдирања на тржишту робе су инвестициона друштва.

Право чланства у клирингу и салдирању на тржишту робе стиче се уплатом чланарине и новчаних средстава, односно полагањем средстава обезбеђења, у заштитни фонд на тржишту робе, у складу са условима прописаним правилима и тарифником робне берзе и овим законом.

Клиринг и салдирање на тржишту робе се остварује на нивоу члана клиринга и салдирања.

Збирни рачун

Члан 20.

Збирни рачун је новчани рачун робне берзе намењен финансијским трансакцијама у вези са трговањем на тржишту робе.

Робна берза је дужна да за потребе несметаног функционисања клиринга и салдирања на тржишту робе, отвори посебан збирни наменски рачун код пословне банке преко кога се извршавају све новчане обавезе по основу трансакција на тржишту робе.

Новчана средства на збирном рачуну не улазе у имовину, нити у стечајну или ликвидациону масу робне берзе и банке у којој се воде, нити могу бити предмет принудне наплате.

Престанак и суспензија чланства у клирингу и салдирању на тржишту робе

Члан 21.

Члану клиринга и салдирања на тржишту робе престаје чланство:

- 1) ако му је трајно одузета дозвола за рад;
- 2) ако не испуњава услове чланства у клирингу и салдирању на тржишту робе;
- 3) ако не извршава обавезе према клирингу и салдирању на тржишту робе, односно не поштује друге опште акте робне берзе.

Суспензија чланства на клирингу и салдирању на тржишту робе наступа у случају једнократног неиспуњења преузете обавезе, до њеног испуњења или престанка.

Одлуку о престанку, односно суспензији чланства на клирингу и салдирању на тржишту робе доноси робна берза.

IV. ТРЖИШТЕ ТЕРМИНСКИХ УГОВОРА

Стандардизовање терминског уговора

Члан 22.

Параметре стандардизовања терминских уговора, одређује робна берза својим правилима, на која сагласност даје Комисије.

Роба на коју се односи термински уговор мора да испуњава одговарајуће признате стандарде квалитета.

Трговци и клијенти

Члан 23.

Трговина на тржишту терминских уговора се одвија преко инвестиционих друштава, која су чланови робне берзе.

Клијенти инвестиционих друштава на тржишту терминских уговора могу бити домаћа и страна правна и физичка лица.

Клириншко тело

Члан 24.

Својство клириншког тела на тржишту терминских уговора има Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности (у даљем тексту: Централни регистар).

Централни регистар обавља послове клиринга и салдирања по закљученим трансакцијама на тржишту терминских уговора у складу са овим законом и сходном применом закона који уређује тржиште капитала.

Клиринг и салдирање на тржишту терминских уговора

Члан 25.

Клириншко тело на тржишту терминских уговора, обавља следеће послове:

- 1) вођење и чување евиденције терминских уговора;
- 2) вођење евиденције терминских уговора на рачунима чланова клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора;
- 3) евиденција и управљање маргинским рачунима чланова клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора;
- 4) клиринг и салдирање на основу трансакција са терминским уговорима и утврђивање стања обавеза и потраживања чланова клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора;
- 5) управљање заштитним фондом на тржишту терминских уговора, у складу са овим законом;
- 6) друге послове у вези са терминским уговорима.

Правилима робне берзе ближе се уређују услови клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора.

Иницијална и минимална маргина

Члан 26.

Клириншко тело на тржишту терминских уговора одређује иницијалну и минималну маргину.

Иницијална маргина је износ новчаног полога на маргински рачун који прописује клириншко тело приликом трансакције на тржишту терминских уговора.

Минимална маргина је минимални новчани износ који члан клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора мора да има на свом маргинском рачуну, након салдирања.

Регистар терминских уговора

Члан 27.

Послове Регистра терминских уговора у складу са овим законом обавља Централни регистар, и то:

- 1) регистрацију терминских уговора, као електронских записа;
- 2) утврђивање и додела једнообразног идентификационог броја финансијских инструмената;
- 3) вођење евиденције отворених позиција.

Робна берза је дужна да дневно извештава Централни регистар и доставља податке потребне за обављање послова утврђених овим законом, односно законом којим се уређује тржиште капитала.

Централни регистар има право накнаде за обављање послова из става 1. овог члана, која се утврђује његовим актом о тарифи, на који сагласност даје Комисија.

Чланови клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора

Члан 28.

Чланови клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора имају инвестициона друштва која су чланови берзе.

Право чланства у клирингу и салдирању на тржишту терминских уговора остварује се уплатом чланарине и новчаних средстава, у заштитни фонд на тржишту терминских уговора, у складу са правилима робне берзе и овим законом.

Маргински рачуни чланова клиринга и салдирања

Члан 29.

Маргински рачуни су новчани обрачунски рачуни чланова клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора, намењени новчаним полозима за заштиту од ризика промене цене стандардизованог терминског уговора до његовог доспећа.

Клириншко тело управља маргинским рачунима чланова клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора.

Маргински рачуни се отварају и воде код пословне банке.

Средства на маргинским рачунима не улазе у имовину, нити у стечајну или ликвидациону масу чланова клиринга и салдирања, односно банке у којој се рачуни воде нити могу бити предмет принудне наплате.

Клириншко тело својим правилима уређује начин и услове управљања рачунима чланова клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора, у складу са прописима којима се уређује платни промет.

Престанак и суспензија чланства

Члан 30.

Члану клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора престаје чланство:

- 1) ако му је трајно одузета дозвола за рад;
- 2) ако престане да испуњава услове чланства у клирингу и салдирању на тржишту терминских уговора;
- 3) ако не извршава обавезе према клирингу и салдирању на тржишту терминских уговора, односно не поштује друге опште акте робне берзе.

Суспензија чланства на тржишту терминских уговора наступа у случају једнократног неиспуњења преузете обавезе, до њеног испуњења или престанка.

Одлуку о престанку, односно суспензији чланства на клирингу и салдирању на тржишту терминских уговора доноси клириншко тело.

V. ЗАШТИТНИ ФОНДОВИ

Појам и статус

Члан 31.

Заштитни фондови се успостављају у циљу покривања губитака које учесници трговања на робној берзи могу да претрпе због неизвршења трансакције, и у другу сврху се не могу користити, и то:

- 1) на тржишту робе, због неизвршења обавезе друге стране;
- 2) на тржишту терминских уговора због неизвршења преузете обавезе инвестиционог друштва.

Средства заштитног фонда на тржишту робе и заштитног фонда на тржишту терминских уговора воде се на одвојеним рачунима.

Заштитни фондови немају својство правног лица.

Средствима заштитног фонда на тржишту робе управља робна берза, а на тржишту терминских уговора клириншко тело.

Средства заштитног фонда не улазе у имовину, нити у стечајну или ликвидациону масу робне берзе и не могу бити предмет принудне наплате.

Правила заштитног фонда

Члан 32.

Робна берза уређује правила заштитног фонда на тржишту робе, односно заштитног фонда на тржишту терминских уговора, уз претходну сагласност Комисије.

Правилима заштитног фонда се ближе уређују уплате фонду, начин исплате, ванредне процедуре у случају да није могуће обезбедити неопходна средства, као и друга питања од значаја за остваривање сврхе заштитног фонда.

Робна берза је дужна да објави правила фонда на својој интернет страни, као и да их достави сваком члану заштитног фонда пре него што уплати почетну уплату у фонд.

Чланови заштитних фондова

Члан 33.

Чланство у заштитном фонду на тржишту робе је обавезно за сваког члана клиринга и салдирања на тржишту робе, односно на тржишту терминских уговора.

Извори средстава и њихово трошење

Члан 34.

Средства заштитног фонда прикупљају се из:

- 1) уплата чланова заштитног фонда;
- 2) уплата по основу намирења потраживања фонда из стечајне масе члана фонда;
- 3) добровољних прилога;
- 4) других извора у складу са законом.

Средства у заштитном фонду могу да се користе искључиво ради намирења потраживања у случајевима уређеним овим законом и правилима фонда.

Уплате заштитном фонду

Члан 35.

Уплате заштитном фонду су новчани износи или друга врста полога/средстава обезбеђења који су чланови фонда дужни да уплате у складу са правилима фонда.

Средства из става 1. овог члана се враћају члану клиринга и салдирања уколико није дошло до исплате истих, након престанка свих обавеза по основу закључених послова тог члана.

VI. УНУТРАШЊА КОНТРОЛА ТРГОВАЊА

Унутрашња контрола трговања

Члан 36.

Робна берза врши контролу својих чланова у вези са трансакцијама на тржишту стандардизованих тржишних материјала.

У вршењу контроле робна берза има право непосредног увида у документацију у вези са трансакцијама из става 1. овог члана.

Приликом вршења контроле из става 1. овог члана робна берза има право на непосредну контролу било ког члана, као и право на умножавање и директан приступ свим књигама и евиденцијама члана.

У вршењу контроле из става 1. овог члана робна берза спроводи поступак и предузима мере према члану у складу са својим актима.

Дужност обавештавања

Члан 37.

Када робна берза у контроли утврди незаконитости, односно неправилности које представљају повреду одредаба овог закона, акта Комисије и акта робне берзе, налаже члану робне берзе да у одређеном року отклони неправилности.

Робна берза без одлагања обавештава Комисију, на начин прописан актом Комисије о свакој повреди одредаба овог закона или акта Комисије, односно робне берзе коју почини члан робне берзе.

VII. ИНВЕСТИЦИОНА ДРУШТВА НА РОБНОЈ БЕРЗИ И РОБНИ ФОНДОВИ

1. Инвестициона друштва на робној берзи

Делатност

Члан 38.

Инвестиционо друштво је привредно друштво које обавља послове пружања једне или више инвестиционих услуга трећим лицима, односно професионално обавља једну или више инвестиционих активности у вези са једним или више стандардизованих тржишних материјала.

Инвестиционе услуге и активности у вези са стандардизованим тржишним материјалима не могу се обављати без дозволе Комисије.

Дозвола за обављање делатности инвестиционог друштва садржи листу инвестиционих услуга и активности, односно додатних инвестиционих услуга, које је инвестиционо друштво овлашћено да обавља.

Инвестиционо друштво не може да обавља додатне инвестиционе услуге ако нема дозволу за обављање најмање једне инвестиционе услуге или активности.

Минимални капитал

Члан 39.

Минимални капитал инвестиционог друштва се одређује и израчунава у складу са актом Комисије и не може бити мањи од:

1) 14.000.000 динара за пружање свих инвестиционих услуга и активности које се односе на стандардизовани тржишни материјал, осим трговања стандардизованим тржишним материјалом за сопствени рачун;

2) 22.000.000 динара за обављање активности трговања стандардизованим тржишним материјалом за сопствени рачун.

Изузетно од става 1. овог члана, у случајевима када инвестиционо друштво није овлашћено да управља новцем или финансијским инструментима клијената, односно када обавља само активности или пружа инвестиционе услуге пријема и преноса налога који се односе на продају и куповину стандардизованих тржишних материјала, односно извршење налога за рачун клијента, минимални капитал инвестиционог друштва износи 6.000.000 динара.

Сматра се да Инвестиционо друштво које испуњава услове из става 1. тачка 2) овог члана, испуњава услов у погледу капитала за обављање

делатности или пружање услуга из става 1. тачка 1) и става 2. овог члана за које је прописан нижи износ.

Капитал из ст. 1. и 2. овог члана уплаћује се у целости у новцу.

Кадровска оспособљеност, организациона и техничка опремљеност

Члан 40.

Инвестиционо друштво може обављати инвестиционе услуге и активности ако испуњава услове у погледу кадровске и организационе оспособљености и техничке опремљености прописане овим законом, законом којим се уређује тржиште капитала, као и актом Комисије.

Поред услова из става 1. овог члана инвестиционо друштво мора поседовати одговарајући систем обраде података и одржавати континуитет и правилност у пружању инвестиционих услуга.

Инвестиционо друштво је дужно да има најмање два лица запослена на неодређено време које имају дозволу Комисије за пружање инвестиционих услуга у вези са стандардизованим тржишним материјалима.

Ако инвестиционо друштво пружа услуге управљања портфолиом и инвестиционог саветовања у вези са стандардизованим тржишним материјалом, најмање један запослени мора бити портфолио менаџер на робно-берзанском тржишту.

Портфолио менаџер на робно-берзанском тржишту је лице које испуњава услове за обављање послова управљања портфолиом и инвестиционог саветовања других лица у трговини стандардизованим тржишним материјалом и за то има дозволу Комисије.

Запослено лице из става 3. овог члана може бити истовремено и портфолио менаџер.

Инвестициони савет је пружање личне препоруке клијенту, било на захтев клијента или на иницијативу инвестиционог друштва у погледу једне или више трансакција стандардизованим тржишним материјалима.

Дозвола за физичка лица за обављање послова пружања инвестиционих услуга и активности

Члан 41.

Комисија организује наставу и полагање испита за стицање звања:

- 1) брокера на робно-берзанском тржишту;
- 2) инвестиционог саветника на робно-берзанском тржишту;
- 3) портфолио менаџера на робно-берзанском тржишту.

Дозволу за обављање послова из става 1. тач. 1) до 3) овог члана издаје Комисија.

Комисија издаје дозволу на основу захтева за добијање дозволе ако подносилац захтева испуњава следеће услове:

- 1) положен испит за стицање звања;
- 2) не подлеже правним последицама осуде.

Поред услова из става 3. овог члана подносилац захтева за добијање дозволе за обављање послова инвестиционог саветника на робно-берзанском тржишту и портфолио менаџера на робно-берзанском тржишту мора имати најмање једну годину радног искуства са стеченим високим образовањем на студијама другог степена (дипломске академске студије на основним студијама у трајању од најмање четири године) на пословима у вези са предметом трговања на робној берзи.

Начин нострификације дозволе лица које је стекло одговарајућу дозволу или овлашћење за обављање тих послова у иностранству, прописује Комисија.

Услови за директоре и чланове одбора

Члан 42.

Инвестиционо друштво има органе друштва у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Директор, односно члан органа инвестиционог друштва може бити лице:

- 1) које не подлеже примени правних последица осуде;
- 2) које није на руководећој позицији или запослено лице у органима државне управе, односно агенцијама и организацијама чији је оснивач Република Србија;
- 3) које није директор, односно члан органа друштва или запослено лице које поседује квалификовано учешће у другом инвестиционом друштву, кредитној институцији са овлашћеном банком, друштву за управљање робним фондовима или добровољним пензијским фондом;
- 4) које није директор, односно члан органа друштва или запослено лице робне берзе, организатора тржишта или Централног регистра;
- 5) које није лице блиско повезано у смислу закона којим се уређује тржиште капитала са лицима из тач. 1) до 4) овог става.
- 6) које има најмање три године радног искуства у вези са хартијама од вредности, односно стандардизованим тржишним материјалима у земљи или иностранству на пословима:

- (1) у инвестиционом друштву;
- (2) на тржишту капитала, односно робној берзи;
- (3) у банци;
- (4) у друштву за управљање инвестиционим, робним, добровољним пензијским фондовима;
- (5) у друштву за осигурање;
- (6) у државном органу или организацији;
- (7) у правном лицу које послове у вези са стандардизованим тржишним материјалима обавља за рачун државе као поверене послове.

Директор инвестиционог друштва мора бити запослен са пуним радним временом у том друштву, а директор и најмање један члан надзорног одбора морају знати српски језик.

Одредба става 2. овог члана се не односи на чланове скупштине друштва, осим у случају стицања квалификованог учешћа.

Инвестициона друштва на тржишту капитала

Члан 43.

Постојећа инвестициона друштва, основана у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, могу обављати послове инвестиционих друштава на робној берзи, у случају да испуњавају услове предвиђене овим законом.

Комисија прописује ближе критеријуме, начин достављања документације и утврђивање испуњености услова у вези са ставом 1. овог члана.

2. Робни фонд

Појам, послови и организација робног фонда

Члан 44.

Робни фонд је институт колективног инвестирања у оквиру кога се, под управом друштва за управљање робним фондовима, прикупљају и улажу новчана средства првенствено у различите врсте стандардизованих тржишних материјала.

Основна делатност робног фонда је трговина стандардизованим тржишним материјалима, на домаћим и страним робним берзама.

Чланови робног фонда су физичка и правна лица на чије име су регистроване јединице робног фонда.

Клијенти робног фонда су физичка и правна лице која са друштвом за управљање закључе уговор о управљању портфолиом стандардизованог тржишног материјала.

Робни фонд може одабрати свој инвестициони циљ који мора бити дефинисан у проспекту робног фонда.

Проспект је основни документ робног фонда који потенцијалним инвеститорима пружа потпуне и јасне информације за доношење одлуке о улагању.

Проспект из става 6. овог члана доноси друштво за управљање робним фондовима уз претходну сагласност Комисије.

На питања која се односе на робне фондове примењују се одредбе закона којим се уређују инвестициони фондови у делу који се односи на отворене инвестиционе фондове, уколико овим законом није друкчије одређено.

Комисија ближе уређује организовање рада и пословање робних фондова и друштва за управљање робним фондовима.

Пословно име робног фонда

Члан 45.

Пословно име робног фонда садржи ознаку „робни фонд” или скраћеницу „р.ф.”.

Друштво за управљање робним фондовима

Члан 46.

Друштво за управљање робним фондовима је привредно друштво које управља робним фондовима, односно појединачним портфолијима стандардизованог тржишног материјала клијената.

Друштво за управљање робним фондовима оснива се као акционарско друштво које није јавно.

Постојећа друштва за управљање инвестиционим фондовима, основана у складу са законом којим се регулишу инвестициони фондови, могу обављати послове друштава за управљање робним фондовима, уколико испуњавања услове из чл. 48. до 50. овог закона.

Комисија прописује ближе критеријуме за утврђивање испуњености услова из става 3. овог члана, начин достављања документације и утврђивање испуњености услова у вези са ставом 3. овог члана.

Комисија издаје дозволу за рад друштва за управљање фондовима.

Пословно име друштва за управљање мора садржати и речи „друштво за управљање робним фондовима”.

Забрањена је употреба назива „друштво за управљање робним фондовима” у пословном имену привредног друштва које нема својство друштва за управљање фондовима у смислу овог закона.

Друштво за управљање робним фондовима може трговати на робној берзи искључиво преко инвестиционих друштава.

На друштва за управљање робним фондовима сходно се примењују одредбе закона којим се уређују инвестициони фондови, закона којим се уређују привредна друштва, закона којим се уређује тржиште капитала, осим ако овим законом није drukчије одређено.

Друштво за управљање робним фондовима не може бити циљно друштво у смислу закона којим се уређује преузимање акционарских друштава.

Делатност

Члан 47.

Друштво за управљање робним фондовима:

- 1) организује и управља робним фондовима;
- 2) обавља послове управљања портфолијима појединачних клијената који са друштвом за управљање робним фондовима закључе уговор о управљању портфолиом стандардизованог тржишног материјала;
- 3) обавља и друге послове у складу са законом којим се уређује тржиште капитала.

Висина основног капитала

Члан 48.

Новчани део основног капитала друштва за управљање робним фондовима приликом оснивања износи најмање 15.000.000 динара.

Друштво за управљање робним фондовима дужно је да у свом пословању обезбеди да новчани део основног капитала друштва увек буде у висини која није мања од 15.000.000 динара.

У случају да новчани део основног капитала друштва за управљање робним фондовима падне испод минималног износа предвиђеног ставом 1. овог члана, Комисија може, у случају постојања оправданих разлога, наложити друштву за управљање робним фондовима да у року од 60 дана отклони наведена одступања.

Организациона и техничка оспособљеност

Члан 49.

Друштво за управљање робним фондовима дужно је да запосли на неодређено време најмање једног портфолио менаџера на робно-берзанском тржишту.

Органи друштва

Члан 50.

На органе друштва за управљање робним фондовима сходно се примењују одредбе закона којим се уређују инвестициони фондови, односно закона којим се уређују привредна друштва, уколико овим законом није друкчије одређено.

Члан органа друштва за управљање робним фондовима не може бити лице које је:

- 1) члан органа друштва или запослени другог друштва за управљање робним фондовима;
- 2) члан органа друштва или запослени инвестиционог друштва са којим је друштво за управљање закључило уговор;
- 3) функционер, постављено, односно именовано лице, у смислу закона који уређује спречавање сукоба интереса, или државни службеник;
- 4) директор и запослени на робној берзи;
- 5) блиско повезано лице у смислу закона којим се уређује тржиште капитала са лицима из тач. 1) до 4) овог става.

Чланови органа морају имати најмање три године радног искуства стеченог у обављању послова у вези са хартијама од вредности, односно стандардизованим тржишним материјалом у земљи или иностранству на пословима:

- 1) у инвестиционом друштву;
- 2) на тржишту капитала, односно робној берзи;
- 3) у банци;
- 4) у друштву за управљање инвестиционим, робним, добровољним пензијским фондовима;
- 5) у друштву за осигурање;
- 6) у државном органу или организацији;
- 7) у правном лицу које послове у вези са стандардизованим тржишним материјалом обавља за рачун државе као поверене послове.

Ограничење располагања имовином робног фонда

Члан 51.

Имовина робног фонда је одвојена од имовине друштва за управљање робним фондовима и имовине члана клиринга и салдирања.

Имовина робног фонда не може бити предмет залоге, не може се укључити у ликвидациону или стечајну масу друштва за управљање робним фондовима нити члана клиринга и салдирања нити може бити предмет принудне наплате у циљу намиравања потраживања према претходно наведеним субјектима.

Сходна примена закона којим се уређују фондови

Члан 52.

Одредбе закона којим се уређују инвестициони фондови, уколико овим законом није друкчије одређено, сходно се примењују на питања:

- 1) организовање и управљање робним фондовима;
- 2) оснивање, делатност и пословање друштва за управљање робним фондовима;
- 3) надлежност Комисије за хартије од вредности;
- 4) друга питања од значаја за област робних фондова.

VIII. ПОВРЕДЕ ИНТЕГРИТЕТА ТРЖИШТА

Превара у вези са пословањем на робној берзи

Члан 53.

Забрањено је било ком учеснику у трансакцији на робној берзи, односно лицу у вези са трансакцијом која се односи на куповину или продају стандардизованог тржишног материјала, да преваром или обманом доведе у заблуду друго лица, а нарочито да:

- 1) свесним уношењем лажних података или на други начин сачињава или подстиче на сачињавање лажних извештаја, евиденција или изјава намењених другом лицу;
- 2) употребљава било које средство, систем, или метод у циљу обмањивања;
- 3) даје лажне изјаве изношењем нетачних, односно пропуштањем изношења тачних чињеница од значаја;
- 4) предузима било које радње, активности, односно облика пословања који представља или би могао представљати превару или обману било ког лица.

Недозвољена пракса трговања

Члан 54.

Забрањено је било ком лицу да закључује, нуди закључење, или потврђује извршење трансакција које укључују куповину или продају стандардизованог тржишног материјала, уколико трансакција:

1) подразумева приближно истовремену куповину и продају истог стандардизованог тржишног материјала по приближно истој цени за рачун једног налогодавца, у намери избегавања тржишног ризика супротно прихваћеним тржишним праксама, при чему не долази до стварне промене власништва;

2) представља фиктивну продају или је извршена на начин који за резултат има намештање куповних или продајних цена или стварање других услова трговања супротних прихваћеним тржишним праксама;

3) служи да изазове остваривање, регистровање односно пријављивање било које цене која није истинита, односно цене постигнуте супротно прихваћеним тржишним праксама.

Забрана претходно договорених трансакција

Члан 55.

Забрањено је свако договарање или извршавање трансакција стандардизованим тржишним материјалом, који је предмет трговања и обухваћен издатим налогом за трговање на тржишту терминских уговора, изван робне берзе, односно без примене правила робне берзе.

Забрана из става 1. овог члана обухвата свако договарање или извршавање трансакција стандардизованим тржишним материјалом које није отворено и конкурентно са јавним нуђењем, односно истицањем понуда и тражњи у оквиру одговарајућег физичког или електронског простора, начина и временског периода за трговање таквим стандардизованим тржишним материјалом прописаним правилима робне берзе.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана не примењују се на изузетке одређене посебним правилима робне берзе.

Учесници у трансакцијама одређеним као изузетак у складу са ставом 3. овог члана, а нарочито лица задужена за спровођење, извршење, клиринг, односно салдирање, дужна су да о наведеним трансакцијама воде посебну евиденцију и чувају документацију у вези са таквим трансакцијама (уговоре, налоге, досијеа, и друга документа).

Неодговарајуће извршавање налога и упаривање са налозима клијента

Члан 56.

Забрањено је:

1) неизвршавање налога клијената како они гласе и одмах чим се стекну услови за њихово извршавање;

2) подношење налога који се упарују са налозима клијента, којим се намерно, свесно и без претходног пристанка клијента спречава извршење налога у складу са правилима одређене робне берзе.

Одредбе става 1. овог члана не спречавају истовремено извршење налога куповине и продаје исте или приближне количине стандардизованог тржишног материјала по тржишној цени за различите налогодавце.

Учесници на тржишту дужни су да приликом извршења налога из става 2. овог члана примењују одредбе овог закона које се односе на забрану претходно договорених трансакција, вођење посебне евиденције и чување документације.

Злоупотреба на робно-берзанском тржишту

Члан 57.

Забрањено је сваком лицу да учествује у било којој трансакцији, трговању, односно пословној активности или односу на робној берзи, односно уз примену правила надлежне робне берзе којима се:

- 1) стварају или дају неистинити или обмањујући сигнали о понуди, тражњи, цени или количини било ког стандардизованог тржишног материјала;
- 2) супротно прихваћеним и уобичајеним тржишним праксама нарушавају понуда и тражња;
- 3) испољава намерно, односно крајње немарно занемаривање исправног извршења трансакција за време периода затварања;
- 4) предузимају радње и активности истицања понуде или тражње са намером да се опозову пре извршења.

Забрана употребе инсајдерске информације

Члан 58.

Инсајдерска информација је тачно одређена чињеница, која није јавно доступна, а односи се директно или индиректно на један или више стандардизованих тржишних материјала или на једног или више учесника на тржишту, а која би, да је јавно објављена, вероватно битно утицала на цену стандардизованих тржишних материјала.

Битан утицај постоји ако би разумни улагач вероватно узео у обзир такву информацију као део основе за доношење својих инвестиционих одлука или ако је реч о информацији коју би учесници на тржишту очекивали да добију у складу са устаљеним тржишним праксама на том тржишту.

Сматра се да учесници који тргују стандардизованим тржишним материјалом очекују да добију информацију ако је:

- 1) редовно доступна учесницима на том тржишту;
- 2) потребно објавити информацију у складу са законским прописима, правилима тржишта, уговорима или обичајима на релевантном тржишту робе или тржишту терминских уговора.

Забрањено је сваком лицу које по природи свог посла или задужења поседује инсајдерске информације, а зна или је могло/морао да зна да се ради о инсајдерској информацији, да ту информацију:

- 1) употреби непосредно или посредно при стицању, отуђењу и покушају стицања или отуђења за сопствени рачун или за рачун трећег стандардизованих тржишних материјала на које се та информација односи;
- 2) открива и чини доступним било ком другом лицу, осим ако се информација открије и учини доступном у редовном пословању, професији или дужности у складу са законом;
- 3) препоручује или наводи друге особе да на основу инсајдерске информације стекне или отуђи стандардизовани тржишни материјал на које се та информација односи.
- 4) употреби за учешће или да нуди другом лицу ради узимања учешћа у закључивању трансакција у вези са стандардизованим тржишним материјалом на које се инсајдерска информација односи.

IX. ПОСЛОВИ КОМИСИЈЕ

Поверени послови

Члан 59.

Комисија обавља послове у складу са одредбама закона којим се уређује тржиште капитала и овог закона.

Послове из чл. 5, 6, 8, 11, 14, 15, 22, 27, 32, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 48. и 59. овог закона Комисија обавља као поверене.

X. НАДЗОР

Надзор Комисије

Члан 60.

Надзор над спровођењем овог закона и поступањем робне берзе и учесника на робно-берзанском тржишту врши Комисија, у складу са овлашћењима из овог закона, као и закона којим се уређује тржиште капитала, односно инвестициони фондови.

Комисије обавља надзор у складу са планом надзора који је заснован на процени ризика, а обавезно подразумева непосредну контролу, нарочито у пословању и активностима које представљају највећи ризик у смислу обима и врсте трансакција и послова који се обављају, као и спречавање и откривање делатности које представљају повреду интегритета тржишта.

У вршењу надзора Комисија изриче мере и предузима активности прописане одредбама овог закона, закона којим се уређују инвестициони фондови, као и закона којим се уређује тржиште капитала.

XI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Кривична дела

Манипулација на тржишту

Члан 61.

Ко предузима манипулације на тржишту на основу којих оствари имовинску корист за себе или друго лице или нанесе штетне последице другом лицу, тако што изврши превару у вези са пословањем на робној берзи у смислу члана 53. овог закона, или недозвољену праксу трговања у смислу члана 54. овог закона, казниће се затвором до три године.

Ако је услед дела из става 1. овог члана дошло до значајног поремећаја на робно-берзанском тржишту, учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.

Коришћење, откривање и препоручивање инсајдерске информације

Члан 62.

Ко у намери да себи или другом лицу прибави имовинску корист или нанесе штету другим лицима, злоупотреби инсајдерску информацију у смислу

члана 58. овог закона, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист или другим лицима нанета имовинска штета у износу који прелази 1.500.000 динара, учинилац ће се казнити затвором до три године.

Ако је дело из става 1. учинило лице које поседује инсајдерске информације путем чланства у органу управе, односно учешћем у капиталу робне берзе или путем приступа информацијама до којих долази обављањем дужности на радном месту, вршењем професије или других дужности, односно путем кривичних дела које је починило, учинилац ће се казнити новчаном казном или казном затвора до три године.

Ако је делом из става 3. овог члана прибављена имовинска корист или другим лицима нанета имовинска штета у износу који прелази 1.500.000 динара, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном.

2. Привредни преступи

Члан 63.

Новчаном казном од 1.000.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ:

1) правно лице ако обавља послове робне берзе супротно члану 5. овог закона;

2) инвестиционо друштво ако без дозволе Комисије пружа инвестиционе услуге на робној берзи (члан 11);

3) клириншко тело ако управља рачунима чланова клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора супротно одредбама члана 29. овог закона;

4) друштво за управљање робним фондовима ако обавља делатност без дозволе Комисије (члан 46);

5) инвестиционо друштво које поступи супротно забрани претходно договорених трансакција (члан 55);

6) инвестиционо друштво које врши неодговарајуће извршавање налога и упаривање са налозима клијената (члан 56.);

7) инвестиционо друштво које изврши злоупотребу на робноберзанском тржишту (члан 57.).

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредни преступ из става 1. овог члана може се изрећи заштитна мера забране правном лицу да се бави одређеном привредном делатношћу у трајању од шест месеци до три година, као и заштитна мера јавно објављивање пресуде.

Уз казну за привредни преступ из става 2. овог члана може се изрећи заштитна мера забране одговорном лицу да врши одређене дужности у трајању од шест месеци до три године, као и заштитна мера јавно објављивање пресуде.

3. Прекршаји

Члан 64.

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 казниће се за прекршај правно лице – робна берза, ако:

- 1) не достави Комисији на претходну сагласност правила робне берзе и тарифник, у складу са чланом 8. став 5. овог закона;
- 2) поступа супротно забрани из члана 10. овог закона;
- 3) прими у чланство лице које није инвестиционо друштво са дозволом Комисије за обављање делатности, супротно члану 11. овог закона;
- 4) запошљава лица супротно забрани сукоба интереса из члана 12. овог закона;
- 5) за чланове управе именује лице супротно члану 15. став 2. овог закона;
- 6) за чланове управе именује лице за које није прибављена претходна сагласност члана Комисије у складу са чланом 15. став 3. овог закона;
- 7) користи средства заштитног фонда противно њиховој намени супротно одредбама чл. 31. и 34. овог закона;
- 8) врши унутрашњу контролу трговања супротно одредбама члана 36. овог закона;

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 казниће се за прекршај правно лице ако:

- 1) употребљава у пословном имену ознаку „робна берза“, супротно члану 6. овог закона;
- 2) употребљава у свом пословном имену назив „друштво за управљање робним фондовима“, супротно члану 46. став 7. овог закона;
- 3) у својству друштва за управљање инвестиционим фондовима располаже имовином робног фонда супротно ограничењима из члана 51. овог закона.

За радње из ст. 1. и 2. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.

Уз казну за прекршај из ст. 1. и 2. овог члана може се изрећи заштитна мера забране правном лицу да врши одређене делатности у трајању од шест месеци до две године.

Уз казну за прекршај из става 3. овог члана може се изрећи заштитна мера забране одговорном лицу да врши одређене послове трајању од шест месеци до једне године.

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Комисија за хартије од вредности

Члан 65.

Комисија ће ускладити своје пословање, статут и друге опште акте са одредбама овог закона у року од месец дана од дана почетка примене овог закона.

Комисија ће у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона спровести наставу и полагање испита за стицање звања из члана 41. овог закона.

Привредна друштва која обављају послове робне берзе

Члан 66.

Постојећа акционарска друштва регистрована за посредовање у продаји пољопривредних сировина, животиња, текстилних сировина и полупроизвода која нису јавна и која обављају послове робне берзе, настављају да раде као робна берза која организује тржиште робе, у складу са овим законом.

Привреда друштва из става 1. овог члана дужна су да се организују и ускладе своје акте са одредбама овог закона у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

Овлашћени берзански службеници

Члан 67.

Лица која су стално запослена на пословима заступања клијената, домаћих правних лица и предузетника, у трансакцијама на тржишту робе, у привредним друштвима из члана 66. овог закона (овлашћени берзански службеници), на дан ступања на снагу овог закона, настављају са радом у складу са овим законом, ако поседују дозволу Комисије за обављање брокерских послова.

На овлашћене берзанске службенике и клијенте овлашћених берзанских службеника који су чланови клиринга и салдирања на тржишту робе сходно се примењују правила која су прописана за поступање инвестиционих друштава на тржишту робе.

Робна берза која организује трговање преко овлашћених берзанских службеника, дужна је да обезбеди равноправност у условима поступања и једнакост информација у односу на инвестициона друштва.

Овлашћени берзански службеник је дужан да послове посредовања у име и за рачун клијената обавља стручно, савесно и у складу са правилима робне берзе.

Робна берза врши контролу рада овлашћених берзанских службеника и њихових клијената на тржишту робе у вези са поступањем на робној берзи.

Трговина на тржишту робе не може се одвијати преко овлашћених берзанских службеника када вредност промета на том тржишту на годишњем нивоу преко овлашћених службеника падне испод 30% укупног промета на том тржишту, а најкасније по протеку три године од дана почетка примене овог закона.

Члан 68.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се по истеку шест месеци од дана ступања на снагу, осим одредаба члана 41. и члана 65. став 2. које се примењују од дана ступања на снагу овог закона.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. став 1. тачка 6. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује јединствено тржиште; правни положај привредних субјеката; систем обављања појединих привредних и других делатности; робне резерве; монетарни, банкарски, девизни и царински систем; економске односе са иностранством; систем кредитних односа са иностранством; порески систем.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Постојање уређеног робно-берзанског тржишта, индикатор је сигурности и конкурентности одређене привреде, као и елиминисања нетржишних ризика у пословању. Формирање робне берзе има бројне погодности, попут олакшавања закључивања трговинских послова, формирања тржишних цена, њихово временско и просторно уравнотежење, затим пружање веће правне сигурности, подстицања привредног развоја, образовања и обавештавања учесника тржишта о привредним збивањима.

Успостављање савремене робне берзе и развој спот и терминске берзанске трговине доприноси изградњи тржишно оријентисане привреде, а на првом месту сектора пољопривредних производа. Овим законом се успостављају потребни правни и институционални оквири за развој трговања изведеним финансијским инструментима, те пружа основа за увођење механизма којима се елиминишу највећи ризици пословања у Републици Србији.

Доношење овог закона је вишеструко корисно и за јавни сектор. Омогућава се организација система подршке пољопривреди посредством тржишних механизам интервенције, а очекивани ефекти укључују ефикасније управљање робним резервама, као и унапређење политике развоја пољопривреде и агробизниса.

У Републици Србији тренутно не постоји адекватан правни оквир за развој робних берзи, па би прецизно регулисање области терминског и спот берзанског пословања кроз свеобухватан закон о робним берзама, као и јасно дефинисање мера за спровођење закона, допринело смањивању тренутне изложености привреде ризицима, нарочито малих и средњих предузећа и пољопривредника. На тај начин ће привреда бити у могућности да користи деривате као један од инструмената управљања ризицима, нарочито у домену управљања ризиком цене пољопривредних производа.

Досадашња искуства, анализа постојећег законодавног оквира за развој тржишта робе и инструмената за управљање ризицима, указали су на потребу за доношењем посебног закона о робним берзама.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНИХ РЕШЕЊА

Први део - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Чл. 1. до 4. Предлога закона о робним берзама одређују предмет и циљ закона, сходну примену других релевантних прописа и значење појединих појмова у смислу овог закона. Обзиром да је реч о закону којим се утврђује институционални оквир и по први пут нормира делатности робне берзе целисходно је да се прецизно дефинишу одређени појмови неопходни за правилно разумевање и ефикасну примену закона. Приликом дефинисања

водило се рачуна о постојећим законским решењима, посебно одредбама закону које регулише тржиште капитала, јер је реч о уско повезаним областима. Уводи се категорија стандардизованог тржишног материјала (члан 2. став 1. тачка 4)) као збирног појма за све предмете трговања на робној берзи. Прецизирајући искључиво параметре стандардизације, врста и количина робе којом се тргује на берзи. Током израде овог закона размотрена је могућност укључења нестандардизованих материјалима, али је закључено да ово решење не би одговарало природи берзанског тржишта и фази у којој се оно налази у Србији, док као алтернатива заинтересованим субјектима увек остају правила облигационог права.

У члану 4. предвиђена је сходна примена Закона о тржишту капитала, ако није другачије уређено овим законом.

Други део - ПОЈАМ, ПОСЛОВИ, ПРАВИЛА И ОРГАНИЗАЦИЈА РОБНЕ БЕРЗЕ

Чл. 5. до 8.

Законом је одређен појам робне берза, као организатора тржишта стандардизованих тржишних материјала (члан 5. став 1.) како би се отклониле потенцијалне недоумице у погледу предмета закона и обима примене. Трговање на робној берзи подељено је на два тржишта и то према врсти стандардизованог тржишног материјала којим се тргује на берзи. Критеријум раздвајања је рок извршења уговорне обавезе, односно испоруке робе која је предмет трговања. У случају да је реч о року извршења уговорне обавезе дужем од 5 дана, на робној берзи организује се посебно тржиште терминских уговора. Реч је о изузетно погодном механизму који доприноси већем промету и сигурнијем пословању. На овај начин се уводи у наш правни систем могућност несметаног трговања терминским уговорима на организованом тржишту, на коме постоје бројни механизми ублажавања и елиминисања ризика. Спот тржиште, или како је у овом закону одређено као тржиште робе карактерише рок извршења уговорне обавезе краћи од 5 дана, као и мања изложеност ризику. То је уобичајени рок предвиђен за испоруку предмета уговора у досадашњој пракси.

У погледу правног облика организовања робне берзе (члан 5. став 3.), узимајући у обзир постојеће правне форме привредних друштава предвиђене Законом о привредним друштвима („Службени гласник РС” бр. 36/11 и 99/11), неопходно је да робна берза буде основана у форми акционарског друштва, имајући у виду потребни основни капитал и изложеност ризику, прописану одговорност и систем управљања и одлучивања. Такође, законом је прецизирано да свако лице може бити акционар, с тим да је ограничено максимално учешћа у капиталу робне берзе до 33 %, а аналогно са тим и максималан број акција са правом гласа. Ово ограничење се односи и на блиско повезана лица.

Робна берза је дужна због специфичности и значаја послова које обавља да у свом пословном имену на несумњив начин истакне то својство, било употребом назнаке робна берза. Затим, како се други субјекти не би доводили у заблуду забрањена је употреба ознаке робна берза без основа (члан 6.).

Предвиђен је минимални капитал у износу од 30.000.000 динара на основу процене изложености ризику и обиму пословања, као и обавеза робне берзе да константно одржава прописано ниво капитала. Ове средства служе за покривање текућих трошкова рада робне берзе и накнаду штете проузроковане грешком робне берзе (члан 7.).

У члану 8. са циљем заштите учесника у трговању на робној берзи, предвиђена је законска обавеза доношења тарифника и правила (листинг, трговање, клиринг и салдирање, итд.) на које претходну сагласност даје Комисија за хартије од вредности. Висина потраживања робне берзе за поједине услуге унапред је прописана тарифником, и не може бити предмет слободне оцене берзе у индивидуалним случајевима.

У чл. 9. и 10. Предлога закона, који се односи на делатност робне берзе прецизирани су општи услови и основни послови робне берзе, који се пре свега манифестују у стварању услова за ефикасно и транспарентно обављање трговине и извршења преузетих обавеза. Робна берза у модерним тржишним токовима преузима додатне послове у односу на традиционално поимање улоге берзе у организовању листинга и повезивању понуде и тражње, те је предвиђено да робна берза преузима на себе (члан 9): организовање једног или оба тржишта, стандардизацију и креирање стандардизованих тржишних материјала, и друге послове у циљу адекватног успостављања и спровођења стабилног система трговања стандардизованим тржишним материјалима. У оквиру додатних послова (члан 9.) оставља се могућност предузимања активности на јачању значаја и потпунијег искоришћавања потенцијала овог вида организовања трговине. Посебна пажња је усмерена на прецизирање забрањених послова, у циљу остваривања постављених захтева у погледу непристрасности и професионалности. Изричито је искључена могућност непосредног трговања берзе стандардизованим тржишним материјалима, као и давања савета о избору инвестиционог друштва и о избору тржишног материјала. Затим, како би се избегле евентуалне нејасноће, прецизирано је да робна берза не може организовати трговање девизама, ефективним страним новцем и племенитим металима (члан 10).

Чланство на робној берзи (члан 11.) одређено је као искључиво право инвестиционих друштава који испуњавају услове предвиђене овим законом. Међутим, чланству у робној берзи и статус акционара робне берзе се међусобно не искључују. Такође, остављена је могућност да, поред чланова робне берзе, трговину обављају и Република Србија и Народна банка.

Чл. 12. до 14. уређује се сукоб интереса, кадровска оспособљеност и техничка опремљеност. У погледу кадровске оспособљености робне берзе (члан 13.), овај закон прописује да су дозволу за обављање послова пружања инвестиционих услуга дужна да имају најмање три запослена лица.

Органи робне берзе (члан 15.) се одређују статутом или оснивачким актом у складу са Законом о привредним друштвима, с тим да су законом одређена лица која се сматрају неподобним да буду чланови органа, како би се спречило да лица која су запослена односно која се налазе на руководећим позицијама у повезаним субјектима, односно са њима блиско повезана лица, дођу у сукоб интереса.

Трећи део – ТРЖИШТЕ РОБА

Уређује се правила трговања на робној берзи, односно на једном од два тржишта, тржишту роба. Робна берза својим правилима одређује квалитет робе, паритет испоруке, количине и сл. и у погледу квалитета примењује признате стандарде квалитета робе (члан 16.). У погледу лица овлашћених да тргују на овом тржишту, предвиђено да инвестициона друштава, као чланова берзе, тргују на овом тржишту (члан 17.)

Чл. 18. до 21.

Клиринг и салдирање који врши посебан организациони део робне берзе у њеном саставу, чиме се обезбеђује поузданост нарочито у случају великог

дневног обима трговања и претње да се обавезе не могу правилно утврдити и извршити (члан 18.). Успешно функционисање клиринга и салдирања предуслов је за адекватно функционисање механизма заштите и исплату новчаних средстава из заштитног фонда. Најновија тенденција је да се клириншке куће, које су се у прошлости издвојиле из система берзи, враћају и поново постају њихов део, јер се на берзама налази средиште пословања. Чланство у клирингу и салдирању стиче се уплатом предвиђених средстава на име чланарине и средстава обезбеђења. На овај начин се елиминише могућност закључења уговора и преузимања обавеза поводом истих, без претходно положене гаранције за случај неизвршења. Берза на овај начин има увид у биланс сваког појединачног члана клиринга и салдирања. Постоји квалитативна и квантитативна разлика у погледу клиринга и салдирања на тржишту робе у односу на тржиште терминских уговора. На тржишту робе клиринг и салдирање обавља послове обрачуна међусобних дуговања и потраживања, по основу трансакција, и њихово извршење, затим управљање заштитним фондом и друге стручне и административне послове. Чланови клиринга и салдирања на тржишту могу бити инвестициона друштва (члан 19.).

Робна берза је дужна да отвори посебан наменски збирни рачун (члан 20.) за потребе несметаног извршавања новчаних обавеза по основу трансакција на тржишту робе. Средства на збирном рачуну не могу бити предмет принудне наплате, нити део стечајне или ликвидационе масе робне берзе и банке у којој се воде. Један од механизма регулисања поремећаја трговања на робној берзи јесте престанак и суспензија чланства (члан 21.).

Четврти део-ТРЖИШТЕ ТЕРМИНСКИХ УГОВОРА

Чл. 22. до 30. Предлога закона уређује се друго тржиште на робној берзи, тржиште терминских уговора. У питању је савремено тржиште које доноси бројне предности, попут умањења ризика за продавце и купце на робној берзи у односу на ванберзанску трговину, умањења трошкове проналажења друге уговорне стране кроз функцију просторног повезивања и обезбеђења показатеља неопходних за пословно планирање. Услед непостојања релевантног законског оквира, до сада је 95 % укупног промета и закључених послова имао карактер промтних послова, односно послова купопродаје са авансним плаћањем и испоруком предмета у року од 5 радних дана од датума закључења берзанског посла. Само 5% промета су послови купопродаје „на зелено“, који подразумевају 100% авансно плаћање, са одложеном испоруком у неком будућем периоду. Међутим, реч је о нестандардизованој форми уговора, те нису могли бити дефинисани као берзански термински уговори, који представљају далеко сигурнију форму уговорног обавезивања. Непостојање тржишта стандардизованих терминских уговора негативно је утицало на конкурентност наше привреде посебно, малих и средњих предузећа.

Робна берза својим правилима одређује параметре стандардизовања терминских уговора и у погледу квалитета робе на коју се односе термински уговори примењује признате стандарде квалитета робе (члан 22.). У погледу лица овлашћених да тргују на овом тржишту, предвиђено да су то инвестициона друштва, као чланова берзе (члан 23.).

Клириншко тело - институција која обавља послове клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора, и има својство стране у трансакцији (*central counterpart, CCP*). Према важећем законском решењу у области тржишта капитала те послове обавља Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности, па је одредбом чл. 24. овој институцији одређено својство клириншког тела на тржишту терминских уговора, која у обављању тих

послова поступа у складу са правилима овог закона, као и сходном применом Закона о тржишту капитала („Службени гласник РС”, број 31/11).

Пошто основна предност овог тржишта заштита од ризика промене цене, и подразумева доспеће извршења обавезе у неком будућем периоду, поред обрачуна међусобних дуговања и потраживања, по основу трансакција, и њихово извршење, неопходно је за ту сврху водити евиденцију и шифрарник врста ових уговора, регистровати их на рачунима чланова клиринга и салдирања, вршити упис права трећих лица и друге послове управљање рачунима чланова (члан 25).

У погледу клиринга и салдирања на тржишту терминских уговора чланови су једино инвестициона друштва, јер је реч о тржишту на коме су они искључиво овлашћени да тргују, с тим да њихови клијенти могу бити сва домаћа и страна лица (члан 28). Дакле, страним заинтересованим лицима је омогућен приступ берзанском тржишту под истим условима као и домаћим учесницима. Обзиром на природу терминских уговора, систем клиринга и салдирања на овом тржишту је комплексан и подразумева већи број послова које овај организациони део берзе треба да обавља.

У члану 29. прецизирано је да чланови клиринга отварају код пословне банке маргинске рачуне, а којима управља клириншко тело. Средства на овим рачунима не могу бити део имовинске, стечајне или ликвидационе масе чланова клиринга, односно банке у којој се воде.

Један од механизма регулисања поремећаја трговања на робној берзи јесте престанак и суспензија чланства (члан 30.). Реч је о мери усмереној против појединачних учесника који могу негативно утицати на трговање на робној берзи. Категорија суспензија чланства уводи се као одговор на ситуације које захтевају хитно реаговање, јер постоји основана сумња да ће се нарушити или угрозити правилан рад берзе.

Пети део - ЗАШТИТНИ ФОНДОВИ

Чл. 31. до 35. Предлога закона уређују заштитне фондове, односно средства за покривање губитака по основу неизвршења обавеза уговорних страна. Реч је специфичном механизму за повећање сигурност трговања на робној берзи, јер је прописана обавеза чланства и полагања средстава обезбеђења у виду уплата фонду пре закључења берзанског посла за чланове клиринга и салдирања на тржишту робе, односно тржишту терминских уговора. Заштитни фонд представља имовинску масу, а не правно лице, а образује се посебно за свако тржиште и води на одвојеним рачунима, независно од рачуна берзе. Такође, ова средства не могу бити предмет принудне наплате, нити део стечајне и ликвидационе масе робне берзе. Како би се спречиле злоупотребе, средства заштитног фонда прикупљају се из прописаних извора и имају јасно одређену намену, те је употреба у друге сврхе кажњива. Ова средства се враћају члану по уредном извршење преузетих обавеза.

Шести део - УНУТРАШЊА КОНТРОЛА ТРГОВАЊА

Чл. 36. и 37. предвиђају услове под којима се, као обавезна, организује унутрашња контрола пословања на робној берзи. Унутрашња берзанска контрола уређује се овим законом, статутом и другим правилима берзе. Предмет контроле је сигурност, законитост и стабилност пословања, те понашање учесника на берзи и остваривање њихових права и обавеза, дакле целокупно пословање како саме берзе тако и њених чланова. Чиниоци који могу да утичу на ефикасан унутрашњи надзор су људски ресурси у погледу добро обучених кадрова способних да открију злоупотребе и неправилности у трговању, доступност информација и омогућавање приступа потребним

информацијама, те могућности изрицања и спровођења санкција за кршење прописа и правила берзе. Будући да је непосредни организатор трговања, берза је надлежна за спровођење директне и континуиране контроле над члановима, и у могућности је да реагује и у случају најмањих поремећаја. Обавештавање Комисије за хартије од вредности као екстерног контролора подразумева јачање система надзора и захтева уску сарадњу. Неопходно је да берза у вршењу ових овлашћена не крши принципе једнакости и сразмерности.

Седми део - ИНВЕСТИЦИОНА ДРУШТВА НА РОБНОЈ БЕРЗИ И РОБНИ ФОНДОВИ

Чл. 38. до 52. Предлога закона уређују пословање инвестиционих друштава на робној берзи и робне фондове. Предвиђене су посебности инвестиционих друштава и робних фондова у односу на постојећу регулативу у законима који уређују тржиште капитала, односно инвестиционе фондове, имајући у виду њихово учешће на специфичном тржишту робне берзе.

Да би инвестициона друштва могла да тргују на берзи, односно да би постали њени чланови неопходно је да имају дозволу Комисије за хартије од вредности за пружање инвестиционе услуге и активности у вези са стандардизованим тржишним материјалом (члан 38.). Затим, капитал друштва мора да испуни прописане услове у погледу висине новчаног дела, како би се обезбедила поузданост пословања и умањио ризик од проузроковања штете клијентима. Зависно од врсте и ризичности делатности прописани су минимални износи. Када друштво обавља активности које генеришу неупоредиво мањи ризик, попут пријема и преноса налога који се односе на продају и куповину стандардизованог тржишног материјала, односно извршење налога за рачун клијента, минимални капитал инвестиционог друштва износи 6.000.000 динара. Висина минималног капитала је опредељена износом потенцијалних губитака који могу да настану због ризика у пословању друштва, попут доцње или неиспуњења обавеза саговорник, ненаплата провизије, како би инвестиционо друштво могло да опстане и настави пословање и ако се ризици остваре. Уколико друштво има минимални капитал прописан за ризичнију делатност, аутоматски испуњава услов у погледу капитала за обављање мање ризичних послова, те није потребно за ову сврху имати додатни капитал (члан 39.). Инвестиционо друштво мора да буде кадровски оспособљено, технички и организационо опремљено како би правилно и континуирано обављало своју делатност. Компјутерска техника и информациони системи, треба да обезбеде тачност и поузданост у прикупљању и коришћењу пословних података. Важно је имати на уму потребу компатибилност са информационим системом робне берзе. Као неопходан услов за учешће инвестиционог друштва у трговању на робној берзи, прописан је минималан број лица са дозволом Комисије за пружање одређених инвестиционих услуга у вези са стандардизованим тржишним материјалом, која морају бити запослена на неодређено време. Циљ који се жели постићи овим захтевом јесте адекватна стручност и специјализованост ових субјеката, због које они и имају ексклузивно право чланства и трговања на робној берзи(члан 40.). Прописани су начин и услови за стицање ових дозвола, у погледу положеног стручног испита, одсуства правних последица осуде и година радног искуства (члан 41.). Да би се избегле недоумице у погледу правног статуса постојећих инвестиционих друштава, закон регулише да инвестициона друштва основана у складу са законом о тржишту капитала, могу обављати послове инвестиционих друштава на робној берзи, у случају испуњења услова предвиђених овим законом, пре свега услова у погледу кадровске структуре и потребних дозвола и сагласности Комисије (члан43.)

Предлог закона садржи категорију робних фондова (члан 44.), као институција колективног улагања која прикупља и улажу новчана средства превасходно у различите врсте стандардизованих тржишних материјала, како на домаћим тако и на страним робним берзама. Робни фонд може да се оснује у форми отвореног инвестиционог фонда у складу са прописима који регулише инвестиционе фондове. Управљање је у складу са поменутим правилима поверено је друштву за управљање, с тим да то могу бити и постојећа друштва која испуне додатне услове прописане Предлогом закона о робним берзама (члан 46.). Прописано је износ минималног новчаног дела капитала друштва за управљање као и обавеза његовог одржавања (члан 48.). Ради спречавања злоупотребе и остваривања прокламованог циља робног фонда законом је ограничена могућност располагања средствима фонда. Имовина фонда је одвојена од имовине друштва за управљање и инвестиционог друштва, као члана клиринга и салдирања, чији је клијент друштво за управљање, те не може бити предмет залогe и део стечајне или ликвидационе масе ових субјеката (члан 51.).

Осми део - ПОВРЕДЕ ИНТЕГРИТЕТА ТРЖИШТА

Чл. 53. до 58. Предлога закона садрже одредбе о повредама интегритета тржишта, односно забранама злоупотреба на тржишту. Предвиђене су забране различитих облика радњи које учесници берзанске трговине преузимају у намери промене текуће цене стандардизованих тржишних материјала укључених у листинг противно деловању тржишних закона, како би себи или другима прибавили имовинску корист. Овакво недозвољено понашање актера на робној берзи наноси штету другим учесницима у трговању, самој робној берзи, а зависно од утицаја и значаја робне берзе у укупном привредном промету и другим привредним субјекте ван берзанског тржишта. Кажњиво је посредно и непосредно учешће у преварим радњама које се предузимају у циљу довођења у заблуду другог лица. Недозвољена пракса трговања (члан 54.) подразумева предузимање радњи у циљу постизања цена које не одговарају стварном односу понуде и тражње применом недозвољених средстава и закључењем фиктивних уговора којима се ствара привид трговања и учесталост трансакција, а да се при томе стварни власник не мења. Забрањено је неодговарајуће извршавање налога и упаривање са налозима клијента (члан 56.), јер се на овај начин крши законска обавеза свих учесници на робној берзи да приликом заступања у трговини извршавају налоге клијената савесно, благовремено и у њиховом најбољем интересу. Предлог закона изричито забрањује злоупотребе (члан 57.). Предлогом закона је дефинисана инсајдерска информација и санкционисана њена недозвољена употреба, чиме се жели максимално умањити нетржишни ризици и сачувати интегритет берзанског тржишта (члан 58.).

Девети део- ПОСЛОВИ КОМИСИЈЕ

Члан 59. Предлога закона се односи на послове које обавља Комисија у складу са Законом о тржишту капитала и у складу са Предлогом закона, као и послове из чл. 5, 6, 8, 11, 14, 15, 22, 27, 32, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 48. и 59. овог закона које Комисија обавља као поверене.

Десети део- НАДЗОР

Члан 60. Предлога закона се односи на надлежност за доследну и правилну примену овог закона, која је поверена Комисији за хартије од вредности, као регулаторном телу у односу на организована тржишта капитала и ефеката, и која ће у складу са планом надзора на основу процене ризика на робно-берзанском тржишту вршити надзор у складу са овим законом и законом којим се уређује тржиште капитала. Надзор подразумева непосредну контролу,

пре свега пословања и активности које представљају највећи системски ризик у смислу обима и врсте трансакција у оквиру послова својствених за робну берзу.

Једанаести део - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

У члану 61. Предлога закона, уводи се посебно кривично дело против интегритета тржишта, чиме се санкционишу најтеже повреде правила прописаних овим законом, односно забрањене радње из чл. 53, 54. и 58. Реч је о радњама које могу у великој мери утицати на стабилност тржишта, те су потенцијалне штете за учеснике такве да оправдавају прописану казну затвора од 6 месеци до 5 година. Посебан квалификовани облик предвиђен је у случају наступања тешког поремећаја на тржишту или ако је остварена имовинска корист преко 5.000.000 динара.

У члану 63. је прописан привредни преступ за поступање правних лица, инвестиционих друштава и друштава за управљање робним инвестиционим фондовима супротно одредбама овог закона, без одговарајуће дозволе. Уз привредни преступ може се правном лицу, односно одговорном лицу изрећи и одговарајућа заштитна мера сразмерна озбиљности повреде.

У члану 64. је садржана прекршајна казна за повреде појединих одредаба овог закона.

Дванаести део – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Чл. 65. - 68. Предлога закона садрже прелазне и завршне одредбе, којима је предвиђена одложена примена закона, по истеку месец дана од дана његовог ступања на снагу, ради усклађивања статуса и пословања привредних субјеката који се баве одређеним аспектима робно-берзанског пословања, у време доношења овог закона, као и стварања организационих и техничких услова за његову примену, од стране заинтересованих привредних субјеката. Поред тога, предвиђени су рокови за Комисију за хартије од вредности да донесе подзаконске акте за које је овлашћена овим законом, организује наставу и полагање испита за стицање звања у складу са овим законом, као и да организује посебну организациону јединицу у свом саставу, за послове примене овог закона.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије.

ОБРАЗАЦ ИЗЈАВЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ
--

**1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач
прописа - Влада**

Обрађивач - Министарство трговине, туризма и телекомуникација

2. Назив прописа

Предлог закона о робним берзама

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно са одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум)

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну саржину прописа

/

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума

/

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума

/

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума

/

д) Веза са Националним програмом за интеграцију Републике Србије у Европску унију

/

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније

а) Навођење примарних извора права ЕУ и усклађеност са њима

/

б) Навођење секундарних извора права ЕУ и усклађеност са њима

/

в) Навођење осталих извора права ЕУ и усклађеност са њима

/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност

/

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније

/

5. Уколико не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност треба констатовати ту чињеницу. У овом случају није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа.

Не постоји обавеза усклађивања, јер предложени пропис није предмет регулисања у прописима ЕУ.

6. Да ли су претходно наведени извори права ЕУ преведени на српски језик?

/

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик ЕУ?

/

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености